

vertrouwen in Duitsland op gelijk niveau te liggen als dat in Engeland, Frankrijk of Amerika. Toch waren er ook in deze periode van normalisering incidenten: zoals de aanslagen van de RAF en de instelling van Berufsverboden (uitsluiting van ambtenaren, aan wier democratische loyaliteit getwijfeld werd –voor veel, vooral linkse Nederlanders wat overdreven). In 2012 maakte Bondsprezident Gauck diepe indruk op ons land toen hij op 5 mei als eerste Duitser in de geschiedenis het woord voerde tijdens de Nationale herdenking.

De verhoudingen zijn dus ‘nie besser gewesen’. Maar evenmin onproblematisch. Nederland heeft twee belangrijke burens (over het kleine landje in het zuiden maken we slechts arrogante grapjes): in het westen ligt de Noordzee, die we o.a. met hoge dijken hebben bevochten. In het oosten ligt Duitsland, dat door zijn omvang afgunst bij ons oproept (het David-Goliath complex).

In de afgrenzing ligt onze identiteit, volgens prof. Wielenga. Wij willen in het buitenland nergens worden aangezien voor Duitsers, en we koesteren onze eigen taal. Nederlanders zijn géén Duitsers. Dat is iets geheel anders dan het anti-Duitse sentiment van na de oorlog.

Enkele recente publicaties van prof. Wielenga:

Wielenga, Friso/Van Dam, P./Kennedy, J. (Hg.), *Achter de zuilen. Op zoek naar religie in naoorlogs Nederland*, Amsterdam 2014.

Wielenga, Friso, *Geschiedenis van Nederland. Van de Opstand tot heden*, Amsterdam 2012, 2e druk 2013.

Wielenga, Friso/Hellema, D./Wilp, Markus (Hg.), *Radikalismus und politische Reformen. Beiträge zur deutschen und niederländischen Geschichte in den 1970er Jahren*, Münster 2012.

Wielenga, Friso/Hartleb, F. (Hg.), *Populismus in Deutschland und den Niederlanden im Vergleich*, Münster 2011.

Wielenga, Friso/Wilp, Markus (Hg.), *Zwei Nachbarn in Europa. Beiträge zum deutsch-niederländischen Verhältnis und zu Studien- und Beschäftigungsmöglichkeiten im grenzüberschreitenden Kontext*, Münster 2010.

Wielenga, Friso, *Nederland in de twintigste eeuw*, Amsterdam 2009, 2e druk 2010, 3e druk 2013

Een leuke muziekcursus bij HOVO Amsterdam

De Hanzelijn brengt je vanuit Zwolle in een uurtje naar station Amsterdam Zuid. Dan te voet nog enkele minuten en je bent bij HOVO Amsterdam, in de VU. Als 50-plusser ben ik daar uiteraard ook deelnamegerechtigd. De cursus ging over zwaargewichten uit de Duitse hedendaagse muziek en de docent was Fie Schouten, o.a. ook docent aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Muziek van Bach, Mozart en Tsjajkovski kennen we. Deze componisten klinken ons aangenaam in de oren. Maar zeg Karlheinz Stockhausen (1928-2008), Helmut Lachenmann (1935-) of Mauricio Kagel (1931-2008) en je krijgt een groot vraagteken in je hoofd, of een idee van experimentele piep-knor muziek. Dat beeld klopt na deze cursus beslist niet meer. Zo heb ik ademloos een fragment bekeken en beluisterd van een percussionist die (ruim 30 minuten) aan de “Deur van de Hemel” klopt, op een compositie van Stockhausen, waarvoor de componist een speciale deur heeft ontworpen met zes verschillende houtsoorten. Het is een klein onderdeel van een operacyclus die in totaal 29 uur duurt. Van de drie hoofdpersonen in deze cursus leeft alleen Lachenmann nog. Hij heeft veel nagedacht over de vraag wat het wezen van muziek is, en wat

schoonheid inhoudt. Hij wist bovendien een duidelijke link naar de actualiteit te leggen, bijvoorbeeld in “Das Mädchen mit den Schwefelhölzern” dat niet alleen naar het sprookje van Andersen, maar ook naar terroriste en RAF-lid Gudrun Ensslin verwijst. Het aardige van de cursus was dat de docent zelf met elk van deze componisten heeft samengewerkt. Als uitvoerend musicus kent ze bovendien verschillende muziekstukken zo goed, dat ze die tijdens de cursus live kon laten horen, op klarinet, bassethoorn en basklarinet. Zoals het stuk “Schattenklänge” van Mauricio Kagel (geboren in Argentinië als kind van Russische ouders), die in 1957 naar Duitsland emigreerde. Hij maakte muziek met een theatrale en vaak humoristische inslag, die het publiek terug wilde brengen naar het genieten van muziek met alle zintuigen. Fie Schouten had zich daarom afgevraagd in welke setting ze deze schaduwklanken het best kon vertolken. Daartoe draaide ze het zaallicht uit, en scheen zich met de zaklamp van haar mobiel op volle sterkte bij tijdens de uitvoering, met haar schaduw achter zich op het whiteboard. Kijk, dan begin je een beetje te begrijpen wat de componist bedoelde!
Joop Meijer